

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i w Unii Europejskiej

DR MARCIN SOCHA

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR JAPOŃSKI

STYCZEŃ 2023

Wizyta premiera Kishidy w Waszyngtonie

Najważniejszym wydarzeniem w styczniu była wizyta premiera Kishidy Fumio w Waszyngtonie. Japoński rząd uzyskał poparcie administracji Joe Bidena dla projektu zwiększenia wydatków zbrojeniowych i uzyskania zdolności prewencyjnego uderzenia na bazy wroga. Warto również zwrócić uwagę na zacieśnienie współpracy w obszarze bezpieczeństwa cybernetycznego i przestrzeni kosmicznej.

I. WYDARZENIA SZCZEBŁA CENTRALNEGO

3 stycznia: Rosja o konflikcie terytorialnym z Japonią. Wiceminister spraw zagranicznych Rosji Andriej Rudenko w komentarzu opublikowanym przez państwową agencję prasową TASS stwierdził, że japoński „antyrosyjski kurs” uniemożliwia rozmowy o podpisaniu traktatu pokojowego. Rosja wycofała się z rozmów z Japonią w marcu ubiegłego roku, po nałożeniu przez Tokio sankcji w związku z inwazją Rosji na Ukrainę.

5 stycznia: japoński rząd zwiększy wydatki na obronę cybernetyczną. Zmiany wprowadzone w Japońskiej Strategii Bezpieczeństwa zakładają zwiększenie wydatków i zasobów przeznaczonych na ochronę przed cyberatakami. Rząd ponad czterokrotnie zwiększy liczbę personelu wchodzącą w skład jednostki obrony cybernetycznej. Docelowo w grupie będzie pracować około 4000 członków. Rządowe plany są kolejnym krokiem na drodze do rozwinięcia koncepcji tzw. „aktywnej cyberobrony”, zgodnie z którą systemy atakującego mogą zostać spenetrowane i zneutralizowane w przypadku wykrycia bezpośredniego zagrożenia. Zgodnie z nową Strategią Bezpieczeństwa Narodowego Japonii zdolności cybernetyczne kraju „powinny zostać wzmocnione na poziomie równym lub przewyższającym poziom wiodących krajów zachodnich”, aby chronić kraj i infrastrukturę krytyczną, taką jak sieć energetyczna. Dokument wzywa również do utworzenia nowej organizacji koordynującej bezpieczeństwo cybernetyczne w ramach Sekretariatu Gabinetu.

7 stycznia: Japonia i USA podpisują memorandum o współpracy w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego. Minister gospodarki, handlu i przemysłu Japonii Nishimura Yasutoshi i sekretarz bezpieczeństwa wewnętrznego USA Alejandro Mayorkas podpisali memorandum dotyczące wzmocnienia współpracy w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego. Państwa wprowadzą

wspólne standardy bezpieczeństwa dla oprogramowania wykorzystywanego przez agencje rządowe, w celu zmniejszenia ryzyka szkód spowodowanych przez coraz bardziej wyrafinowane cyberataki. Japonia i Stany Zjednoczone utworzą system, w którym będą wymagać od dostawców oprogramowania kompleksowych informacji dotyczących bezpieczeństwa. Będą również rozwijać wysiłki na rzecz wzmocnienia zdolności bezpieczeństwa cybernetycznego swoich partnerów z regionu Indo-Pacyfiku.

10 stycznia: Japońskie Ministerstwo Obrony utworzy wydział cybernetyczny w swojej akademii. Ministerstwo Obrony rozważy utworzenie nowego wydziału cybernetycznego w Akademii Obrony Narodowej od roku 2027, aby szkolić kandydatów na stanowiska kierownicze w Siłach Samoobrony. Studenci nauczą się praktycznych umiejętności, takich jak wykrywanie wirusów i innego złośliwego oprogramowania lub sprawdzanie luk w sieci. Dodatkowo akademia Sił Samoobrony w mieście Yokosuka, niedaleko Tokio, zostanie zreorganizowana, aby skupić się na szkoleniu specjalistów ds. cyberprzestrzeni. Szkoła zwiększy liczbę oficerów przechodzących szkolenie z zakresu obrony cybernetycznej o 30% z obecnych 100 osób.

11 stycznia: władze w Seulu przedstawiły szczegóły projektu zmniejszenia napięć z Tokio. W 2018 roku Sąd Najwyższy Korei Południowej nakazał firmom Mitsubishi Heavy Industries Ltd. i Nippon Steel Corp. wypłacić odszkodowanie byłym robotnikom wojennym. Wyrok ten spowodował załamanie się dwustronnych stosunków dyplomatycznych. Nowa inicjatywa rozważana przez administrację prezydenta Yoona Suk-yeola ma na celu powołanie fundacji, która będzie zbierać darowizny od podmiotów japońskich i koreańskich jako alternatywę dla spieniężenia aktywów japońskich firm skazanych wyrokiem. Południowokoreańskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych ma zorganizować otwarte forum dla prawników reprezentujących rodziny poszkodowanych, jak również ekspertów, dotyczące kształtu rządowej propozycji.

11 stycznia: Japonia i Włochy podnoszą współpracę do poziomu strategicznego partnerstwa. Premier Kishida Fumio spotkał się w Rzymie z premierem Giorgiā Meloni. Przywódcy obu państw zgodzili się na wzmocnienie współpracy wojskowej i gospodarczej. dziedzinie bezpieczeństwa i ekonomii. W grudniu Japonia i Włochy podpisały porozumienie, aby wspólnie z Wielką Brytanią opracować projekt odrzutowca nowej generacji, który będzie wykorzystywany przez Siły Samoobrony Powietrznej. Kishida i Meloni zgodzili się na powołanie stałego forum do dyskusji na temat bezpieczeństwa narodowego, w którym będą uczestniczyć ministrowie spraw zagranicznych i obrony.

12 stycznia: współpraca dotycząca przestrzeni kosmicznej. Japonia i Stany Zjednoczone potwierdziły, że Waszyngton rozszerzy swój parasol bezpieczeństwa na sojusznika w przestrzeni kosmicznej, co pozwala na ochronę

japońskich satelitów. Ministrowie spraw zagranicznych i obrony obu państw wydali wspólne oświadczenie, w którym stwierdzili, że artykuł 5 ich traktatu o bezpieczeństwie, który zobowiązuje USA do obrony Japonii, jeśli zostanie ona zaatakowana, może być zastosowany do przestrzeni kosmicznej.

12 stycznia: Wielka Brytania i Japonia podpisują porozumienie obronne. Przywódcy Wielkiej Brytanii i Japonii podpisali porozumienie obronne. Reciprocal Access Agreement to pierwsze tego typu porozumienie obronne Japonii z krajem europejskim, które pozwala obu państwom na stacjonowanie wojsk na własnych terytoriach. Pozwoli to siłom zbrojnym Wielkiej Brytanii i Japonii „zaplanować i przeprowadzić większe i bardziej złożone ćwiczenia wojskowe i rozmieszczenie wspólnych sił obrony”. Tokio i Londyn wzmacniają więzi wojskowe w obliczu rosnącego zagrożenia ze strony Chin i ich zamiarów wobec Tajwanu.

15 stycznia: Kishida Fumio z wizytą w Stanach Zjednoczonych. Głównym celem spotkania z prezydentem Joe Bidenem było zapewnienie poparcia dla rewizji japońskiej polityki bezpieczeństwa i wzmocnienie współpracy sojuszniczej. Prezydent Joe Biden pochwalił decyzję Tokio o wzmocnieniu sektora obronnego, jednocześnie obiecując dalsze niezachwiane wsparcie dla obrony Japonii. Jednym z najważniejszych rezultatów szczytu jest plan zwiększenia poziomu koordynacji na nietradycyjnych arenach obronnych, takich jak przestrzeń kosmiczna i bezpieczeństwo cybernetyczne, a także ustanowienie nowego sztabu dowodzenia. Współpraca wywiadowcza i cybernetyczna ze Stanami Zjednoczonymi będzie niezbędna, jeżeli Japonia chce uruchomić działający system uderzenia prewencyjnego i ochrony antybalistycznej. Oba kraje przygotowują się do potencjalnego zagrożenia w Cieśninie Tajwańskiej a Stany Zjednoczone przyznają, że nie są już w stanie samodzielnie odpowiedzieć na zagrożenie ze strony Chin.

18 stycznia: były premier Suga Yoshihide krytykuje działania administracji Kishidy Fumio. Były premier Suga Yoshihide może planować powrót, atakując swojego następcę, Fumio Kishidę. W najnowszym wydaniu miesięcznika Bungeishunju, Suga skrytykował premiera Kishidę za pozostanie na stanowisku lidera frakcji partyjnej po objęciu stanowiska premiera w październiku 2021 roku. Były premier Suga nie należy do żadnej frakcji LDP. Poprzedni premierzy Koizumi Junichiro i Abe Shinzo również opuścili swoje frakcje po objęciu władzy. Premier Suga skrytykował również plan podniesienia podatków w związku ze zwiększeniem wydatków na obronę. Poparcie dla gabinetu Kishidy wciąż spada, co jest niepokojącym sygnałem przed zaplanowanymi na kwiecień wyborami lokalnymi i uzupełniającymi do izby niższej.

23 stycznia: Japonia na skraju zapaści społecznej. W swoim przemówieniu otwierającym nową sesję parlamentarną, premier Kishida mówił o konieczności

ożywienia gospodarki Japonii, nękanej przez pandemię COVID-19, oraz możliwości odegrania wiodącej roli w dyplomacji jako tegoroczny przewodniczący szczytu G7. Premier Kishida stwierdził, że Japonia jest „na krawędzi” możliwości utrzymania kluczowych funkcji społecznych z powodu szybko spadającego wskaźnika urodzeń, zobowiązując się do skupienia się na polityce wspierania wychowania dzieci. Rząd musi natychmiast opracować środki dla rodzin z małymi dziećmi oparte na trzech filarach, w tym wsparciu finansowym w postaci dodatków na dzieci. Do czerwca mają zostać opracowane ramy podwojenia budżetu na wsparcie rodzin wychowujących dzieci. W swoim przemówieniu premier Kishida powtórzył również swoje wezwanie kierowane do kręgów biznesowych dotyczące konieczności podniesienia płac, mówiąc, że wyższe płace pracowników są niezbędne do wygenerowania pozytywnego cyklu wzrostu gospodarczego. Premier powiedział również, że poważnie przyjmuje silną krytykę ze strony społeczeństwa dotyczącą powiązań między politykami a Kościołem Zjednoczeniowym.

26 stycznia: biuro premiera stworzy jednostkę szybkiego reagowania do walki z dezinformacją. Japoński rząd utworzy jednostkę w ramach Sekretariatu Gabinetu, która ma zająć się kampaniami dezinformacyjnymi, takimi jak fake newsy i konta podszywające się pod inne osoby. Nowa instytucja ma na celu gromadzenie i analizowanie wiedzy na temat dezinformacji, rozpowszechnianie informacji na zewnątrz i zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi. Jednostka rozpocznie prace w roku 2024. W sierpniu 2022 roku, ktoś stworzył konto na Twitterze podając się za byłego ministra obrony Kishiego Nobuo i opublikował tweeta krytykującego Ukrainę. Konto podszywające się pod oficjalne konto byłego ministra było bardzo podobne, wiadomość została rozpowszechniona przez użytkowników spoza Japonii.

31 stycznia: japoński rząd próbuje załagodzić spór z Koreą Południową. Rząd rozważa powtórzenie przeprosin zawartych w oświadczeniach poprzednich premierów, którzy wyrazili „głęboką skruchę” i „szczerą przeprosiny”, aby przełamać impas z Koreą Południową w sprawie odszkodowań dla robotników wojennych. Według źródeł rządowych, administracja Kishidy planuje wrócić do oświadczeń wydawanych w ciągu ostatnich 20 lat w związku z rocznicami 15 sierpnia, kiedy to Japonia zaznaczyła koniec walk w II wojnie światowej. W swoich wypowiedziach ówcześni premierzy przeproszali za japońskie rządy kolonialne i agresję. Środek ten jest uważany za „szczerą odpowiedź”, o którą zabiegają południowokoreańscy urzędnicy. W związku z orzeczeniami sądów południowokoreańskich, które nakazują japońskim firmom wypłacanie odszkodowań robotnikom wojennym z Półwyspu Koreańskiego, Koreańczycy przygotowali własną propozycję. Dotyczy ona założenia fundacji, która wypłacałaby odszkodowania koreańskim robotnikom w miejsce

pozowanych firm japońskich. Fundacja otrzymywałaby darowizny od firm zarówno z Korei Południowej, jak i Japonii.

31 stycznia: zacieśnienie współpracy Japonia-NATO. Sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg, przebywający w Japonii w ramach podróży po Azji Wschodniej wezwał do zacieśnienia współpracy z Japonią, ponieważ wojna Rosji z Ukrainą podnosi globalne zagrożenia i pokazuje, że demokracje potrzebują silniejszego partnerstwa. Premier Japonii Kishida Fumio alarmował, że agresja Rosji w Europie wzmacnia zagrożenie w regionie Azji i Pacyfiku, gdzie rosną obawy związane z asertywnymi już Chinami i ich eskalacją napięcia w pobliżu Tajwanu. Jens Stoltenberg ma spotkać się z premierem Kishidą. Japoński rząd w ostatnich latach rozszerzył swoje więzi wojskowe z sojusznikami europejskimi, instytucjami UE i NATO. W ostatnich tygodniach Japonia dołączyła do natowskich struktur związanych z bezpieczeństwem cybernetycznym.

KOMENTARZ

Najważniejszym wydarzeniem w styczniu była wizyta premiera Kishidy w Stanach Zjednoczonych. Głównym celem spotkania z prezydentem Joe Bidenem było zapewnienie poparcia dla rewizji japońskiej polityki bezpieczeństwa i wzmocnienie współpracy sojuszniczej. W grudniu japoński rząd zatwierdził nową Strategię Bezpieczeństwa Narodowego, która zakłada podwojenie wydatków na obronę oraz uzasadnia odejście od wyłącznie defensywnej polityki. W dokumencie można przeczytać, że Japonia stanęła w obliczu „najpoważniejszego” zagrożenia bezpieczeństwa narodowego od zakończenia II wojny światowej. Rządowe symulacje pokazały, że obecne zdolności Sił Samoobrony są niewystarczające do powstrzymania zagrożenia ze strony Chin, Rosji i Korei Północnej. Niezbędnym krokiem jest zdobycie zdolności do prewencyjnego uderzenia na bazy wroga, przygotowujące się do ataku balistycznego na Japonię. Wydatki na obronę w ciągu najbliższych pięciu lat mają zostać zwiększone do 313 miliardów dolarów.

Przełomową zmianą ma być pozyskanie arsenału pocisków balistycznych, uznawanych za broń zaczepną a nie obronną. Rekordowy budżet Ministerstwa Obrony na rok fiskalny 2023 zakłada pozyskanie wyprodukowanych w USA pocisków manewrujących Tomahawk o wartości 1,6 mld dolarów. Rakiety mają stanowić podstawę projektu osiągnięcia „zdolności” prewencyjnego uderzania na bazy wroga. Należy zaznaczyć, że japońska decyzja o zwiększeniu wydatków obronnych jest wyraźnym sukcesem Waszyngtonu. Stany Zjednoczone od dawna wywierały presję na Japonię i innych sojuszników, w celu zwiększenia ich potencjału militarnego.

Administracja premiera Kishidy Fumio potrzebowała akceptacji nowej polityki bezpieczeństwa płynącej ze Stanów Zjednoczonych, aby przekonać innych sojuszników w regionie do kontrowersyjnej decyzji, która zdaniem niektórych może być końcem wyłącznie obronnej postawy Japonii w polityce zagranicznej. Japoński rząd uspokaja innych przywódców twierdząc, że wprowadzone zmiany są konieczne do utrzymania pokoju w regionie Azji i Pacyfiku. Decyzja Japonii o zwiększeniu wydatków obronnych wpisuje się w Narodową Strategię Obrony administracji Bidena, która opiera się na idei „zintegrowanego odstraszania”. Koncepcja ta zakłada reagowanie na zagrożenia dla globalnego porządku we współpracy z sojusznikami. USA dążyły do zwiększenia współpracy sojuszniczej tego poprzez takie porozumienia jak QUAD i AUKUS. Koncepcja zintegrowanego odstraszania jest pojęciem szerokim. Obejmuje współpracę regularnych sił na lądzie, morzu i w powietrzu, ale skupia się także na cyberprzestrzeni, przestrzeni kosmicznej i wojnie elektromagnetycznej. Wykorzystuje również sankcje ekonomiczne i działania dyplomatyczne. Wprowadzone przez Japonię zmiany w polityce bezpieczeństwa zwiększają równowagę w dotychczas asymetrycznym sojuszu z Waszyngtonem. Rozszerzenie współpracy wojskowej i integracja działań w różnych obszarach może stanowić skuteczne narzędzie odstraszania dla potencjalnych zagrożeń w regionie.

II. JAPONIA W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

12 stycznia: Japonia przeznaczy dodatkowe 95 milionów dolarów na odbudowę Ukrainy. Środki te zostaną przekazane za pośrednictwem Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) w ramach umowy partnerskiej. Pomoc zostanie przeznaczona na przywrócenie komunikacji transportowej na terenach wyzwolonych, stworzenie warunków do powrotu obywateli do swoich domów oraz wsparcie gospodarki.

20 stycznia: Japonia dostarczy wykrywacze min dla Ukrainy. Japoński sprzęt do rozminowywania, podobny do tego używanego w Kambodży, zostanie dostarczony na Ukrainę za pośrednictwem Japońskiej Agencji Współpracy Międzynarodowej (JICA). Kambodża z japońską pomocą mozolnie usuwa miny od lat 90-tych, po dziesięcioleciach konfliktu. Podczas tygodniowej sesji szkoleniowej pracownicy kambodżańskiej instytucji specjalizującej się w przywracaniu bezpiecznych warunków na terenach zaminowanych podzielili się swoją wiedzą z 10 pracownikami Państwowej Służby Ratowniczej Ukrainy. Szkolenie obejmowało obsługę japońskich detektorów Advanced Landmine Imaging System (ALIS) na polu minowym w kambodżańskiej prowincji Battambang.

23 stycznia: plany organizacji spotkania premiera Kishidy i prezydenta Zeleńskiego. Administracja premiera Kishidy Fumio rozważa plan wizyty japońskiego przywódcy w Kijowie pod koniec lutego, w rocznicy inwazji Rosji na Ukrainę. Japonia zamierza zorganizować szczyt z prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zeleńskim, ale dopiero po pełnej ocenie sytuacji na miejscu i uwzględnieniu harmonogramu sesji zwyczajnej japońskiego Sejmu. Wizyta może okazać się kluczowa w kontekście szczytu G7, który odbędzie się w maju w Hiroszynie. Jedną z głównych kwestii poruszanych w przez G7 będzie sytuacja na Ukrainie.

26 stycznia: były premier Japonii kwestionuje poparcie dla Ukrainy. Były premier Mori Yoshiro zakwestionował silne wsparcie Japonii dla Ukrainy, twierdząc, że nie ma możliwości, aby Rosja przegrała tę wojnę. Wypowiedź została wygłoszona w Tokio z okazji 120. rocznicy założenia Stowarzyszenia Japonia-Indie. Zdaniem Moriego ostatnie lata były okresem rozwoju dobrych relacji japońsko-rosyjskich. Przez lata rozwinęły się dobre relacje między Japonią a Rosją. Były premier, który w przeszłości był zaangażowany w rozmowy japońsko-rosyjskie jest znany z licznych kontrowersyjnych komentarzy, które stoją w sprzeczności z linią polityczną Partii Liberalno-Demokratycznej.

26 stycznia: Toyota zawiesza produkcję w czeskiej fabryce. Fabryka w Kolinie, produkuje obecnie modele Aygo X i Yaris. W ubiegłym roku jej produkcja wzrosła o około 35 procent i wyniosła 202 255 zmontowanych samochodów. Toyota przejęła pełną własność zakładu produkcyjnego w 2021 roku i od tego czasu zainwestowała w jego rozbudowę ponad 200 milionów dolarów. Japońska firma podjęła decyzję o zawieszeniu produkcji od 1 lutego z powodu problemów w łańcuchu dostaw.

27 stycznia: Japonia nakłada kolejne sankcje na Rosję. Decyzja została podjęta pojawia się po tym, jak Rosja rozpoczęła w czwartek ataki rakietowe na Ukrainie zabijając co najmniej 11 osób. W ramach nowych sankcji, Japonia zabroni wysyłania przedmiotów do 49 organizacji w Rosji od 3 lutego, które mogłyby być wykorzystane do zwiększenia jej potencjału wojskowego. Są to produkty takie jak: armatki wodne, sprzętu do poszukiwania gazu, półprzewodniki, sprzęt do kontroli rentgenowskiej, materiały wybuchowe i roboty. Japonia zamrozi również aktywa trzech podmiotów i 22 osób w Rosji, w tym firmy lotniczej JSC Irkut Corp., producenta pocisków ziemia-powietrze MMZ Awangard, wiceministra obrony Michaiła Mizincewa i ministra sprawiedliwości Konstantina Czujczenko.

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

11 stycznia: japońska gospodarka spowalnia. Produkt krajowy brutto Japonii skurczył się o 0,2% w listopadzie w ujęciu miesięcznym, ponieważ inflacja uderza w wydatki prywatne, podało w środę Japan Center for Economic Research. Głównym czynnikiem hamującym wzrost w listopadzie był spadek konsumpcja gospodarstw domowych o 1,2% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Spadek wydatków osobistych zaobserwowano we wszystkich trzech kategoriach - dobra trwałe i półtrwałe, dobra nietrwałe oraz usługi, co wskazuje, że gospodarstwa domowe ograniczają wydatki w związku ze wzrostem cen. Inwestycje kapitałowe przedsiębiorstw również skurczyły się o 0,8%. Import towarów spadł o 3,5% a eksport pozostał bez zmian.

12 stycznia: Chiny zawieszają wydawanie wiz dla przyjezdnych z Japonii. Rząd chiński we wtorek wstrzymał wydawanie wiz dla osób przyjeżdżających z Japonii i Korei Południowej w odwecie za zaostrzenie przepisów wjazdowych, które te dwa kraje nałożyły na chińskich podróżnych. Japonia, Korea Południowa i kilka innych państw wzmocniło kontrole graniczne dla podróżnych z Chin, które ponownie otworzyły swoje granice i zrezygnowały ze środków kwarantanny, w obawie przed wzrostem zakażeń COVID-19. W odpowiedzi chińscy urzędnicy wstrzymali wydawanie wiz portowych i bezwizowy tranzyt przez Chiny dla obywateli Japonii i Korei Południowej. Zdaniem przedstawicieli japońskiego biznesu zawieszenie wydawania wiz dla gości z Japonii grozi spowolnieniem długo oczekiwanego procesu ożywienia podróży biznesowych między dwoma krajami. Rzecznik chińskiego MSZ Wang Wenbin bronił tych posunięć, mówiąc, że działania były „całkowicie uzasadnione i rozsądne”.

16 stycznia: zmiana na stanowisku CEO Toyoty. Z dniem pierwszego kwietnia dyrektor wykonawczy Sato Koji zastąpi obecnego prezydenta Toyodę Akio na stanowisku CEO Toyoty. Japoński producent samochodów po raz trzeci z rzędu zajmuje pierwsze miejsce na świecie pod względem liczby sprzedanych pojazdów. Sato Koji nadzoruje obecnie operacje związane z luksusową marką Lexus oraz działalność grupy Toyota w zakresie wyścigów samochodowych.

20 stycznia: inflacja w Japonii wzrasta do poziomu 4%. Indeks cen konsumenckich wzrósł o 4% w porównaniu do roku poprzedniego, z poziomu 3,7% w listopadzie. Japonia zanotowała najwyższy od 41 lat poziom inflacji. Ceny energii elektrycznej wzrosły o 21,3%, a ceny zbóż o 9,6%. Statystyki pojawiły się dwa dni po tym, jak Bank Japonii utrzymał luźną politykę monetarną. Inflacja bazowa w Japonii przekracza już dziewiąty miesiąc z rzędu cel BOJ w zakresie stabilności cen, wynoszący 2%.

23 stycznia: firmy zapowiadają podwyżki cen energii elektrycznej. Tokyo Electric Power Company Holdings złożyło wniosek do ministerstwa przemysłu o podniesienie cen energii dla gospodarstw domowych o prawie 30% od czerwca 2023 roku. Pięć innych spółek energetycznych złożyło podobne wnioski o podniesienie cen o 28% do 46% od kwietnia. Branża energetyczna zmagają się ze wzrostem kosztów importowanego paliwa, pogłębionym przez osłabienie jena w stosunku do dolara amerykańskiego. TEPCO przewiduje również, że w roku fiskalnym 2022 poniesie stratę netto w wysokości ok 2,4 miliarda dolarów, w porównaniu z niewielkim zyskiem w roku 2021. Głównym powodem problemów finansowych sektora energetycznego są gwałtownie rosnące ceny paliw kopalnych, takich jak skroplony gaz ziemny i węgiel energetyczny, a także lokalne ceny hurtowe energii elektrycznej.

24 stycznia: minister finansów o pogorszeniu kondycji fiskalnej. Zdaniem ministra finansów Suzukiego Shunichi kondycja fiskalna Japonii pogorszyła się na „bezprecedensową” skalę a było to związane z masowymi wydatkami związanymi z pandemią COVID-19 i wojną na Ukrainie. Jego zdaniem kluczowe jest zabezpieczenie przestrzeni fiskalnej dla zadłużonego narodu na wypadek przyszłych kryzysów.

24 stycznia: premier Kishida unika dyskusji o podniesieniu podatków. Administracja Kishidy Fumio unika odpowiedzi na pytania dotyczące planowanych podwyżek podatków. Podczas otwarcia sesji japońskiego parlamentu pojawiło się wiele pytań dotyczących sposobu finansowania nowej polityki prorodzinnej i wydatków zbrojeniowych. Premier unikając odpowiedzi na pytania o podatkach obiecał przedstawienie szczegółowego planu w nadchodzących miesiącach.

29 stycznia: zmiany w polityce budowy reaktorów jądrowych. Rząd planuje wprowadzenie nowych regulacji dotyczących pozwoleń na budowę nowych reaktorów jądrowych. Rząd zamierza ograniczyć możliwość budowy nowych obiektów w miejscach, gdzie istniejąca elektrownia osiągnęła koniec okresu eksploatacji. Początkowo przedsiębiorstwo energetyczne mogło dodać nowe reaktory do wybranej przez siebie elektrowni, jeśli zdecyduje się na likwidację starej jednostki. Partia Komeito, partner koalicyjny PLD wezwała do wprowadzenia w projekcie polityki energetycznej języka sugerującego ograniczone wykorzystanie energii jądrowej. Rząd zamierza uzyskać zgodę gabinetu na wprowadzenie nowej polityki jądrowej wspierającej projekt „zielonej transformacji”. Pro nuklearny obóz w partii rządzącej nalega na to, aby każda firma energetyczna mogła wybrać, która z jej elektrowni jądrowych może dodać reaktor, gdy jeden z bloków zostanie zamknięty na stałe, niezależnie od lokalizacji.

30 stycznia: Chiny znoszą ograniczenia wizowe dla Japończyków.

Rzeczniczka chińskiego MSZ Mao Ning powiedziała, że Pekin jest przeciwny upolitycznianiu kwestii COVID-19 i wyraziła ubolewanie z powodu niedawnej decyzji Korei Południowej o przedłużeniu ograniczeń w wydawaniu krótkoterminowych wiz dla podróżnych z Chin. Rząd w Pekinie jest gotowy do współpracy ze wszystkimi krajami, aby ułatwić normalne podróże transgraniczne.

KOMENTARZ

W styczniu warto zwrócić uwagę na kolejne zapowiedzi rządowe dotyczące zwiększania wydatków społecznych. Podczas otwarcia sesji parlamentu premier Kishida zobowiązał się do podwojenia wydatków na politykę prorodziną, próbując w ten sposób podnieść słabnące notowania gabinetu przed nadchodzącymi wyborami. Niestety dane gospodarcze pokazują, że Japonia wkroczyła w fazę wyraźnego spowolnienia. Coraz większa część opinii publicznej zmagają się z rosnącymi cenami żywności i energii. Pomimo tego, że inflacja w Japonii rośnie szybciej niż przewidywał bank centralny, prezes Kuroda Haruhiko utrzymuje stopy procentowe na bardzo niskim poziomie. Wprowadzenie dotychczasowych tarcz finansowych, dopłat bezpośrednich oraz ingerencja na rynku cen paliw nie przyniosło poprawy notowań rządu.

Coraz większa część opinii publicznej obawia się rosnącego zadłużenia japońskiej gospodarki, które w sierpniu 2022 roku przekroczyło poziom 266 procent japońskiego PKB. Administracja Kishidy zapowiada dalsze zwiększenie wydatków budżetowych, lecz unika odpowiedzi na pytania w jaki sposób ma zamiar je sfinansować. Wiele kontrowersji budzi kosztowny projekt podwojenia wydatków zbrojeniowych do 2027 roku. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na wypowiedź japońskiego ministra finansów, który kilka dni po przemówieniu premiera przestrzegał przed pogorszeniem kondycji finansowej gospodarki i postulował wprowadzenie polityki zacieśniania pasa i zmniejszenia zadłużenia publicznego. Wygląda na to, że jedynym sposobem na realizację obietnic obecnej administracji jest znaczne podwyższenie podatku konsumpcyjnego i korporacyjnego. Dyskusja na temat podwyższenia podatków prowadzi do zaostrzenia krytyki pod adresem rządu zarówno ze strony opozycji jak i części polityków rządzącej Partii Liberalno-Demokratycznej. Krytyka działań Kishidy ze strony Sugi Yoshihide może zwiastować, że obecny premier będzie miał poważne problemy z przepchnięciem niepopularnych decyzji dotyczących polityki podatkowej w nadchodzących miesiącach.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

